

Partijbetrekkingen

Op 13 november werd Ella Vogelaar uitgenodigd om 's avonds bij Wouter Bos te komen. In de loop van de dag liet hij met een sms'je weten dat ook Mariëtte Hamer en Lilianne Ploumen aanwezig zouden zijn. Hun gezamenlijke doel bleek te zijn het opzeggen van het vertrouwen in de minister. Daags erna verklaarde Hamer dat de reactie van Vogelaar op deze mededeling haar had gesterkt in de conclusie dat het zo niet langer kon.

Natuurlijk waren politiek leider, fractievoorzitter en partijvoorzitter niet over een nacht ijs gegaan. Sterker nog, ze hadden de opvolging al geregeld voordat Vogelaar haar congé kreeg. Die strakke regie was ongetwijfeld bedoeld om de schade aan de partij te beperken.

Toch is het maar de vraag of alle betrokkenen hun rol naar behoren hebben gespeeld. Waarom was het Bos die het vertrouwen in Vogelaar opzegde? Normaal gesproken is het de fractievoorzitter die kandidaten voor ministersposten voordraagt. Dan is die dus ook de aangewezen persoon om, als daar aanleiding toe is, het vertrouwen op te zeggen. Het was dus logischer geweest als Hamer het gesprek met Vogelaar had gearrangeerd en, eventueel, Bos had uitgenodigd om aan te schuiven. En wat deed de partijvoorzitter eigenlijk aan tafel? Gegeven het leerstuk van macht en tegenmacht was dat geen verstandige zet. De partij heeft een directe band met de Tweede Kamerfractie, niet met de bewindspersonen. Tegenover wie had Bos — of beter: Hamer — zich kunnen verantwoorden als de vertrouwensbreuk een controversiële kwestie was gebleken?

Een andere vraag is wat deze hele geschiedenis zegt over de manier waarop de PvdA bewindspersonen selecteert. Vorig jaar werd in het rapport van de commissie-Vreeman prioritaire aandacht gevraagd voor het opsporen en opleiden van geschikte volksvertegenwoordigers

en bestuurders. Hoe zat het nu met Vogelaar, was zij gekwalificeerd voor haar taak? Buiten kijf staat dat zij grote kwaliteiten en een interessante achtergrond heeft. Maar dat is niet genoeg. Iemand kan, in mijn visie, alleen minister worden als hij of zij voldoet aan — laten we coulant zijn — minstens twee van de volgende drie criteria: 1) over ruime ervaring beschikken met het Haagse politieke spel, voor een juiste rolinvulling en een hoge reactiesnelheid op cruciale momenten; 2) een relevante visie bezitten op het toegewezen beleidsterrein (een visie die idealiter blijkt uit zelfgeschreven artikelen of andere uitingen); 3) een gezaghebbende positie bekleden binnen het betreffende beleidsterrein.

Op deze set criteria scoort Ella Vogelaar een onvoldoende. Had ze dan wel moeten worden gevraagd voor het ministerschap? De PvdA zou er goed aan doen bij een volgende gelegenheid het uitzoeken van ministers en staatssecretarissen professioneler aan te pakken.

ARIE DE JONG

Voorzitter PvdA-gewest Zuid-Holland

De bank en de politiek

Onlangs had de Tweede Kamer een gezelschap bankiers op bezoek om geïnformeerd te worden over de achtergronden van de financiële crisis en de rol van de banken daarbij. Veel wijzer werden de parlementariërs er niet van, zo luiden de krantenberichten. Ik zou zeggen, laat ze dan het nieuwe boek van Jeroen Smit lezen.

Deze onderzoeksjournalist, auteur van *Het drama Ahold*, heeft onlangs *De prooi* gepubliceerd, met als veelbetekenende ondertitel: *Blinde trots breekt ABN AMRO* (Prometheus, 2008). Het is een buitengewoon scherpe en goed geschreven reconstructie van de geschiedenis van de bank: vanaf de fusie van de ABN Bank en de AMRO Bank